

Αθήνα – Λευκωσία – Κόσοβο: η ώρα των αποφάσεων

Υπό Ιωάννου Θ. Μάζη,

Καθηγητού Γεωπολιτικής ΕΚΠΑ

Ό καιρός για την οριστική “διευθέτηση” του Κυπριακού διαφαίνεται εγγύς. Το 2021 θα είναι το έτος του σύγχρονου Κυπριακού, μπορεί όχι των οριστικών εξελίξεων, αλλά σίγουρα των μεγάλων αποφάσεων περί αυτού. Και δεν ομιλώ περί ...«επίλυσης», αλλά χρησιμοποιώ τον όρο «διευθέτηση», καθόσον «επίλυση» παρόμοιων μακρόχρονων και ιδιαίτερα **πολυπαραγοντικών** και **γεωπολιτικώς κρίσιμων** εκκρεμών ζητημάτων του διεθνούς συστήματος μπορεί και πρέπει να αφορά βιώσιμες και οριστικές λύσεις που επιφέρουν ηρεμία σε ένα λαό, διασφαλίζουν την ειρηνική συνύπαρξη με τις όμορες χώρες (και λαούς) και κυρίως του εξασφαλίζουν την απαιτούμενη βιώσιμη ασφάλεια ώστε να μπορέσει να διασφαλίσει τις ελάχιστες απαιτούμενες προϋποθέσεις για να αναπτυχθεί με

ειρήνη και ομαλότητα (εσωτερική και εξωτερική) και εντέλει να ευημερήσει.

Δυστυχώς, η διαφαινόμενη “διευθέτηση”, απότοκος του εγχειρήματος του “προταθέντος” αλλά, ευτυχώς, απορριφθέντος από τον κυπριακό Λαό, Σχεδίου Αννάν (2004), δεν προορίζεται από τους εμπνευστές της να λειτουργήσει ευεργετικά και κυρίως λυτρωτικά για ολόκληρο τον Κυπριακό λαό, δηλαδή και για τις επιμέρους μεγαλύτερες ή μικρότερες κοινότητές του. Ο λαός της Κύπρου, μετά τη “διευθέτηση” που οσονούπω επέρχεται, θα βυθιστεί ακόμη περισσότερο, διαγράφοντας μια ακόμη σπείρα στη μακραίωνη γεωπολιτική ομηρία που μοιραία συνοδεύει τον πανέμορφο, αλλά τραγικό αυτό τόπο από τα βάθη της ιστορίας, καθόσον οι όροι της διαμορφώνονται από την εξαιρετικά – και διαχρονικά – κρίσιμη γεωγραφική του θέση. Μια γεωγραφική θέση που καλώς ή κακώς εννόησε στοιχεία της ανάπτυξης και της ευημερίας του κυπριακού λαού, αλλά παράμεινε εξίσου διαχρονικά κρίσιμο εξισορρόπημα στον αέναο κύκλο δυναμικής γεωπολιτικής ανακατανομής ισχύος μεταξύ Υπερσυστημικών και περιφερειακών Πόλων Ισχύος για χιλιετηρίδες.

Στην παρούσα φάση, το σύγχρονο διακύβευμα του διεθνούς Συστήματος είναι η επαναχάραξη νέων δικτυακών Υποσυστημάτων ισχύος εμπειροχόντων νέων – δημιουργουμένων οσημέραι – πρωτοβαθμίων και δευτεροβαθμίων διεθνών δρώντων σε νέα πλαίσια δυναμικών ισορροπιών. Κατά την νέα αυτή

γεωστρατηγική δυναμική γενικού επανασχεδιασμού από την Ουάσιγκτον (του Λονδίνου σε ρόλο “μικρο-στρατηγικού” εξωευρωπαϊκού ρυθμιστού, του Βερολίνου σε εναγώνιο ρόλο ευρωπαϊκού ρυθμιστού αντιτιθέμενο με την αφυπνιζόμενη Γαλλία), η Τουρκία αποτελεί ένα από τα πλέον κρίσιμα (περιφερειακά μεν, αλλά με παγκόσμιες προεκτάσεις) «ζητήματα» προς διευθέτηση, ειδικά για το Ευρωατλαντικό σκέλος του. Μια προσπάθεια που η νέα διακυβέρνηση Μπάιντεν – Χάρις φρόντισε να κάνει ευρέως και σαφέστατα γνωστό από τις πρώτες ημέρες.

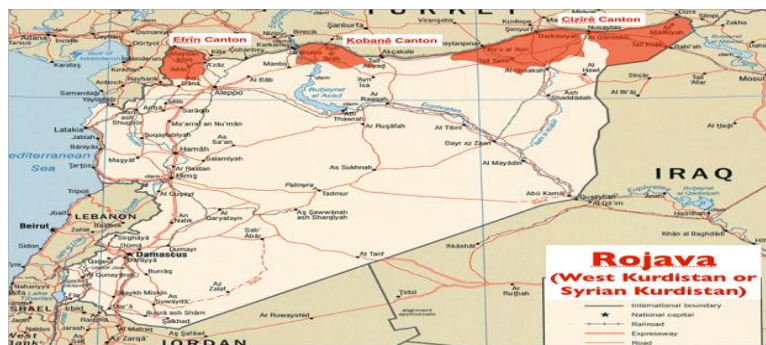
Η σύγχρονη Τουρκία ως εθνοφυλετική και εθνοθρησκευτική οντότης “πρέπει” να επανεγγραφεί στο πλαίσιο του Ατλαντικού γεωπολιτικού συμπλόκου με όλες τις χαρακτηριστικές υπευθυνότητες και υποχρεώσεις της. Διαφορετικά θα “επανεξετασθεί” ως Μικρασιατικός Χώρος και θα εγγραφεί στον Αναχωματικό Ευρωατλαντικό Δακτύλιο κατατεμαχισμένη σε Νέες Εθνοκρατικές οντότητες, ταυτοτικώς προσδιορισθείσες από την Ουάσιγκτον. Οι επιδιωκόμενη από τον κο Ερντογάν γεωστρατηγική τουρκική “επιτήδεια ουδετερότης” δεν αποτελεί σε καμμία περίπτωση επιλογή του κο Μπάϊντεν και των Δημοκρατικών στρατηγικών σχεδιαστών του. Το Νέο Μεσογειακό Παλίμψηστο δεν θα εμπεριέχει τέτοιου είδους “κείμενον αρχών” το οποίο να ορίζει και ρωσικούς γεωπολιτικούς παίκτες εις την Μεσόγειο και τα Βαλκάνια. Ξαναγράφεται στον 21ον αιώνα για να τους αποκλείσει ολοσχερώς.

Συνεπώς, η Τουρκία του υπολοίπου 21^{ου} αιώνας, υποβασταζόμενη από το Βερολίνο, το διεθνές δίκτυο της Οργανώσεως των Αδελφών Μουσουλμάνων, τους “υποδίκους” και σκοτεινούς οικονομικούς δεσμούς των Ερντογάν-Τράμπ αλλά και τα κεφάλαια του Κατάρ, δεν μπορεί να συνεχίσει να αυξάνει το γεωπολιτικό αποτύπωμά της με τους αυτούς ρυθμούς, τους καταγραφέντες από το μέχρι σήμερα Ερντογανικό καθεστώς. Ένα καθεστώς που εφήρμοσε την νταβουτογλιανή νεοοθωμανική, νεο-χαιουσχοφεριανή, ισλαμοναζιστική γεωστρατηγική, βασισμένο στα “πνευματικά” θεμέλια της γκιουλενικής τουρκο-ισλαμιστικής «διαφώτισεως». Το ίδιο εκ των πραγμάτων αναγκαία είναι και η εξίσου επιτακτική (για διάφορους λόγους, γεωπολιτικούς, αλλά και «εσωτερικούς» άλλων ενδιαφερόμενων κρατών, όπως οι ΗΠΑ, η Ρωσία, η Κίνα, η Γαλλία, το Ισραήλ, το Ιράν, το Ιράκ κλπ.), είναι και η διευθέτηση του εδαφικού ζητήματος που αφορά περιοχή που μεγάλο μέρος της απετέλεσε το πεδίο των συρράξεων με το πάλαι ποτέ ISIS, αλλά και τους άλλους εμπόλεμους στην πρόσφατη διεθνοποιημένη πολύπλευρη ένοπλη σύρραξη.

Αναφέρομαι στο τετράγωνο της κρίσιμης περιοχής της Ανατολικής-Νοτιο-ανατολικής Ανατολίας (Τουρκία), της Βορειοδυτικής, Βορείου και Βορειο-ανατολικής Συρίας, και του Βορείου Ιράκ (ημιαυτόνομη κουρδική επαρχία του Β. Ιράκ) και του βορειοδυτικού Ιράν. Τη διευθέτηση δηλαδή του σύνθετου Κουρδικού και του κουρδο-Συριακού ζητήματος. Επίσης, και την ανάδυση του εθνοτικού ζητήματος του επι χρόνια διωκομένου και

γενοκτονηθέντος Ασσυριακού έθνους, για το οποίο πρέπει να έχουν αρχίσει να ενδιαφέρονται εις την Ουάσιγκτον.

Πρέπει να γίνει

απολύτως σαφές ότι ο Ερντογάν, αλλά και οι διάδοχοί του, είναι αποφασισμένοι, εάν υποστούν ισχυρές πιέσεις από την Ουάσιγκτον των Δημοκρατικών και συγκεκριμένες ευρωπαϊκές δυνάμεις (π.χ. Γαλλία) να οπισθοχωρήσουν στρατιωτικά από τις περιφερειακές τους προβολές ισχύος (Αζερμπαϊτζάν, Λιβύη, Συρία, Ιράκ κ.τ.λ.) αρκούμενοι σε συγκεκριμένα οικονομικά ανταλλάγματα και “κατά τόπους” οικονομικές απολαβές. Στην Κύπρο όμως, η σθεναρή γερμανική και βρετανική στήριξη ενθαρρύνει την Τουρκία να απαιτεί ως μεγίστη απαίτηση τα “δύο ξεχωριστά κράτη” και ως ελαχίστη την “συνομοσπονδία” (η οποία θα “βαλπισθεί” Ομοσπονδία) **δύο ανεξαρτήτων**, κατά τα λοιπά, **κρατών** με “πολιτική ισότητα” την οποία η Άγκυρα έχει ερμηνεύσει ως “κυριαρχική ισότητα”.

Τί χαρά!/: Δια του τρόπου αυτού οφελούνται όλοι οι συμπλέοντες! Τοιουτοτρόπως, οι **Τουρκοί και οι Βρετανοί** – ως μη μέλη της ΕΕ – θα δύνανται μέσω του χυλοειδούς αυτού “κυπριάζοντος” μορφώματος να τηλεκατευθύνουν όλες τις ευρωπαϊκές αποφάσεις που απαιτούν ομοφωνία στα αντίστοιχα θεσμικά ευρωπαϊκά όργανα όπως και οι **γερμανοί** το ίδιο. Και αυτό θα το επιτυγχάνουν πιέζοντας αναλόγως – μέσω και πάλιν του ίδιου χυλοειδούς μορφώματος – το σύνολο των Ευρωπαϊκών χωρών. Το “άνοιγμα” των Βαρωσίων και οι βερμπαλιστικές αντιδράσεις του ΣΑ/ΟΗΕ όπως και της ΕΕ καταδεικνύουν στην Τουρκία τα εκτενή όρια των εκνόμων φιλοδοξιών της. Η Αθήνα όμως και η Λευκωσία δεν αντιδρούν πρακτικώς και μάλιστα στον Τομέα της Σκληρής

ισχύος, απευθυνόμενες προς την Γαλλία. Το επόμενο κείμενο του γράφοντος θα έχει ακριβώς αυτό για αντικείμενο.

Η Αθήνα δεν μπορεί να δεχθεί καμμία ανάλογη “ιφιγενοποίηση” της Κυπριακής Δημοκρατίας θεωρώντας ουτοπικώς ότι θα εξασφαλίσει δήθεν “ειρηνικές ελληνο-τουρκικές σχέσεις” είτε, έτι χειρότερον και ειδεχθέστερον, απλώς “ήρεμο θέρος”.

η διαχείριση του θέματος από πλευράς (και) δημοσίας διπλωματίας.

Η Τουρκία δημιουργεί ένα υψηλότατο τείχος απαιτήσεων για να προκαλέσει την Ελληνική, Κυπριακή και διεθνή πλευρά. Όταν αυτό συμβεί και αφού η κατάσταση εκτραχυνθεί μεταξύ των ενδιαφερομένων πλευρών για την άρση της απαιτήσεως των “Δύο Κρατών” η Τουρκία, μετά από “έντονες παρεμβάσεις των ΗΠΑ και της ΕΕ” θα... “υποχωρήσει” (!) εις την “λύσιν της συνομοσπονδίας δύο κρατών με κυριαρχική ισότητα” και θα φανεί ότι είναι “σώφρων” και “διαλλακτική” (!) και μάλιστα “σεβομένη την απαίτηση για διεθνή τάξη και ειρήνη (!)... έχοντας ταυτοχρόνως κυριολεκτικώς “καταπιεί” (με την συνέργεια του ΟΗΕ, της ΕΕ και του κυβερνητικού διπλόλου Αθηνών και Λευκωσίας) τα διεθνή εγκλήματα της Εισβολής και της Κατοχής, της καταστροφής των χριστιανικών πολιτισμικών μνημείων, των αγνοουμένων, των βιασμών, του παράνομου εποικισμού, του σφετερισμού των ελληνικών περιουσιών, κτλ !

Φαίνεται ότι το κακόηθες, πρωτόγονο, ευτελές και εύηθες διπλωματικό αυτό παίγνιον της Τουρκίας, αρχίζει να “καταναλώνεται” από την Αθήνα εφόσον υπάρχουν χειροπιαστά δείγματα περί αυτού.

Παρατηρώ τις σχετικές δηλώσεις του έλληνος Πρωθυπουργού, οι οποίες και επιβεβαιώθησαν και με τη δέουσα λεπτομέρεια δια χειλέων του κου Ν. Δένδια, σε συνέντευξή του σε Αραβικό Μέσο Ενημερώσεως και μάλιστα στην αραβική διεθνή εφημερίδα

«Asharq Al Aswat», εις το φύλο της, της 18ης Ιουλίου 2021 («Μήνυμα Δένδια σε Τουρκία: Δεν υπάρχει «λύση δύο κρατών» στην Κύπρο»)[1]. Εκεί, ο έλληνας ΥΠΕΞ έκρινε σκόπιμο να απαντήσει στις τουρκικές μεθοδεύσεις που απορρέουν από τη γνωστή πρακτική του ανωτέρω περιγραφέντος τουρκικού «παζαριού». Η ρητή απόρριψη Δένδια της προτεινομένης (έστω και εμφανώς προσχηματικά, δεδομένου ότι μια τέτοια λύση αντίκειται κατά μείζονα λόγο στα γεωπολιτικά συμφέροντα της Τουρκίας, της Βρετανίας και των ΗΠΑ) λύσεως των δύο κρατών, στη πράξη δύναται να “οριοθετήσει” και την στάση της Αθήνας κατά την προϋούσα και ανορθολογικώς διεξαγομένη και άκαιρη διαπραγμάτευση -υπό τις παρούσες τουρκικές βάρβαρες-προκλήσεις για το Κυπριακό. Το μαξιμαλιστικό τουρκικό αίτημα (δηλ. τα δύο κράτη) δεν συζητείται, αλλά (ή, μήπως, άρα) “δυνάμεθα να αποδεχθούμε την Ομοσπονδία (Συνομοσπονδία) δύο κρατών με πολιτική (βλ. “κυριαρχική”) ισότητα και να οδηγήσουμε σε πλήρη ομηρία από την Τουρκία το σύνολο του κυπριακού Ελληνισμού, εάν εσείς στην Άγκυρα... προσποιηθείτε ότι... υποχωρείτε!”

Εάν, λέγω εάν, μια ανάλογη σκέψις πρυτανεύει στην Αθήνα, τότε πρόκειται για διπλωματική κίνηση, προσφέρουσα την δυνατότητα της της τελικής λήψεως αποφάσεως στην πλευρά της Τουρκίας (ικανοποιώντας το Λονδίνο και το Βερολίνο), και διασφαλίζουσα έτσι ότι δεν θα έχει την κατάληξη που είχε το Σχέδιο Αννάν. Το ότι

δηλαδή, εκτός απρόοπτου, θα διασφαλιστεί τόσο από Λευκωσία, όσο και από Αθήνα, και προφανώς από την Άγκυρα ότι μια τέτοια κατάληξη στη διαπραγμάτευση θα γίνει αποδεκτή ή έστω ανεκτή από τον Κυπριακό, και βέβαια από τον Ελληνικό λαό ο οποίος θεωρείται από τους σχεδιαστές της, ότι θα λάβει αφελώς (!) και πανηγυρίζων (!) το καταπότιον της “τουρκικής υποχωρήσεως” και θα συμφωνήσει χειροκροτών την “εξαιρετη ελληνική διπλωματία”! Άλλωστε, σε επίπεδο «διορθωτικής» διαμόρφωσης της κοινής γνώμης και δημόσιου διαλόγου μπορούν να ενεργοποιηθούν σχετικά “πρόθυμα δίκτυα” με μεθοδεύσεις οι οποίες είναι ήδη μάλλον εμφανείς εδώ και καιρό, από συγκεκριμένα – γνωστά – Ιδρύματα/ΜΚΟ χρηματοδοτούμενα από πρεσβείες διεθνών δυνάμεων και διεθνείς “φιλανθρώπους” ή προσωπικότητες επηρεασμού/διαμόρφωσης της κοινής γνώμης (opinion leaders/makers) προσκείμενα εις τους ιδίους “κορβανάδες”, είτε σε επίπεδο πρακτικής, με τη δρομολόγηση καταστάσεων ή τετελεσμένων σε επιχειρησιακό, διπλωματικό, ή και επιχειρησιακό επίπεδο (π.χ. μείζονα ή ελάσσονα μεθοριακά επεισόδια, θέματα με τη μειονότητα, αναζωπύρωση των ήδη υφιστάμενων διμερών σημείων τριβής[2], όπως παραβάσεις, παραβιάσεις, ζητήματα Ε-Δ, αιτιάσεις περί της αποστρατικοποίησης αποκλειστικά ελληνικών νήσων του Αιγαίου, ναυτικά περιστατικά με αλιευτικά, εμπορικά ή πολεμικά πλοία[3], ναυτικές διεκδικήσεις στο ενεργειακό πεδίο, κλπ.), που προορίζονται να δημιουργήσουν ένα υπόβαθρο επιπρόσθετης πίεσης ή αντιπερισπασμού της κοινής γνώμης, ή και του κρατικού μηχανισμού ώστε να μην έχει τη δυνατότητα να παρακολουθεί απρόσκοπτα και να αποφασίζει ψύχραιμα περί των εξελίξεων ως προς το Κυπριακό. Η δε τουρκική πλευρά θα διασφαλίσει ότι θα επικοινωνήσει στον τουρκικό λαό τότε, και μόνον τότε, την πραγματική επιτυχία της τουρκικής διπλωματίας εξασφαλίζουσα δια το καθεστώς Ερντογάν, μια ανηφορική πορεία στους φθίνοντες μέχρι σήμερα, δημοσκοπικούς δείκτες.

Η Περίπτωση της Αναγνώρισης του Κοσόβου από την Ελλάδα

Η επίσκεψη του Προέδρου της Τουρκίας Ρ.Τ. Ερντογάν στα κατεχόμενα της Κυπριακής Δημοκρατίας και οι δηλώσεις του για την περιοχή “ειδικού καθεστώτος” της Αμμοχώστου, όπως και η ευρύτερη πολυετής συστηματική πολιτική επιδιώξεων της Τουρκίας για εργαλειοποίηση των μειονοτικών ζητημάτων τόσο στην Κύπρο, όσο και στην Ελλάδα, εμφανίζει ανησυχητικό σημείο κορύφωσης και προκαλεί για την συνδυαστική μελέτη συναφών περιπτώσεων ενεργοποίησεως μειονοτικών αξιώσεων (θεμιτών ή μη) στο γεωπολιτικό σύμπλοκο της Ευρώπης – Ανατολικής Μεσογείου.

Η περίπτωση μάλιστα του Κοσόβου δεσπόζει στη λίστα διερευνωμένων αντίστοιχων παραδειγμάτων. Αυτό διότι, η αποφασιστική διαχείρισή της μέσω σχετικών Αποφάσεων του ύπατου δικαιοδοτικού οργάνου της διεθνούς τάξεως, του Διεθνούς Δικαστηρίου «της Χάγης» (δηλαδή το ICJ), αλλά και η εκκρεμούσα διαδικασία διεθνούς αναγνώρισεως της ανεξαρτητοποιήσεως του Κοσόβου, παρουσιάζει εξαιρετικό γεωπολιτικό ενδιαφέρον. Και μάλιστα όχι μόνον προς μελέτην από την στενή «λεγκαλιστική» σκοπιά του Διεθνούς Δικαίου, αλλά και

από την ευρύτεραν, αυτήν δηλαδή της Γεωπολιτικής Αναλύσεως, η οποία μεθοδολογικώς θεωρεί σκόπιμο και υποχρεωτικό να συμπεριλάβει τη διεθνοδικαιϊκή συνιστώσα στην συνισταμένη γεωπολιτικής ισχύος μιας πληρεστέρας γεωπολιτικής αναλύσεως. Τούτο δε να εξετασθεί αφενός

1) για το Υποσύστημα της περιοχής μας, αλλά και

2) το ευρύτερο γεωπολιτικό Σύμπλοκο (Ευρώπη – Ανατ. Μεσόγειος – Εύξεινος Πόντος).

Πολλώ δε μάλλον είναι υποχρεωτικώς αναγκαία, κατά το μέτρο όπου θα απαιτηθεί η εν λόγω ανάλυση να αποτελέσει την απαιτούμενη βάση για την κατάρτιση μιας συγκεκριμένης γεωπολιτικής εκτιμήσεως αφορώσης την περίπτωση του Μεσογειακού Ελληνισμού, δηλαδή αφενός της μείζονος κρατικής συνιστώσας (της Ελληνικής Δημοκρατίας), αφετέρου της αντιστοιχού ελάσσονος (της Κυπριακής Δημοκρατίας), αλλά και των θεμελιωδών ταυτοτικών ανθρωπολογικών στοιχείων^[4] δηλαδή των ταυτοτικώς ελληνικών (ελληνογενών ελληνοφώνων πληθυσμών όπως των κοινωνικών πληθυσμιακών ομάδων με αμιγή ή λανθάνουσα, πρωτογενή ή μη, εθνική ελληνική συνείδηση) που είτε ως «μειονότητες» (δηλαδή ως νομικώς αναγνωρισμένα διεθνή υποκείμενα)^[5], είτε ως μειονοτικές ομάδες/πληθυσμοί (μη αναγνωρισμένες μεν ως νομικά διακρινόμενες εκ του γενικού πληθυσμού, αλλά ως διακριτές κοινωνικές ομάδες, που πληθυσμιακά είναι υποσύνολο του γενικού πληθυσμού του λαού ενός κράτους, με συγκεκριμένα διακριτά ταυτοτικά ανθρωπολογικά ή κοινωνικο-πολιτισμικά χαρακτηριστικά) κατοικούσες μονίμως εδώ και γενεές σε πολλές από τις χώρες της περιοχής αυτής. Αντιστοιχώς, και η περίπτωση της Κύπρου παρουσιάζει εξίσου ιδιαίτερο ενδιαφέρον. Τούτον διότι η επικαιρότητα επιβάλλει την συνεχή της παρουσία σε υψηλές θέσεις στην ειδησεογραφία, αλλά και στο δημόσιο διάλογο, με επίκεντρο πέραν των ενεργειακών, και των ζητημάτων διεθνούς ασφάλειας, και θεμάτων απομένων από πλευράς διακοινοτικών

αξιώσεων κατά την αναμενόμενη ευρύτερη “πολιτική διευθέτηση”. Διευθέτηση προβληματική κατά τον Καταστατικό Χάρτη του ΟΗΕ που δεν επιτρέπει στον Οργανισμό να επεμβαίνει στα εσωτερικά των κρατών, η οποία επίκειται, μεταξύ όλων των κρατικών και μη, δρώντων του ζητήματος που έχει πλέον εδώ και δεκαετίες επικρατήσει να ονομάζεται «Κυπριακό».

Από τα ανωτέρω, συνάγονται τα ακόλουθα δύο μείζονα σημεία προσοχής της Ελλαδικής και Κυπριακής εξωτερικής πολιτικής:

(α) το ζήτημα της υποστηρίξεως τρίτων (κρατικών και μη κρατικών φορέων) επί του ζητήματος της αναγνώρισεως, προσφέρει νομιμοποιητική υποστήριξη, ή και νομιμοποιεί άμεσα, αντίστοιχα αιτήματα ταυτοτικών μειονοτήτων υπαρχουσών σε πολλά κράτη του κόσμου και δη της εξεταζόμενης περιοχής. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα, η προβολή τους, αν αυτή καθοριστεί σε αντίστοιχη έκβαση με αυτή του Κοσόβου, να θέτει προφανή ζητήματα που θίγουν τη διεθνή τάξη και ασφάλεια. Μάλιστα, η ταυτόχρονη έγερση τους θα λειτουργήσει ενισχυτικά των όποιων αρνητικών επιπτώσεων εις βάρους των εμπεριεχόντων αυτές κρατών, και αυτό είναι κάτι που θα πρέπει να σταθμιστεί ιδιαίτερα από όσες δυνάμεις φιλοδοξούν να διατηρήσουν, ή και να αναλάβουν ρόλο ηγεμονικής δύναμης στα μελετώμενα σύμπλοκα.

(β) Ειδικά για την περίπτωση της Ελλάδας, θα πρέπει να γίνει σαφές ότι η θέση της στο ζήτημα της αναγνώρισεως του Κοσόβου, τόσο σε άμεσο επίπεδο, όσο και έναντι τρίτων, θα πρέπει να σταθμιστεί με ιδιαίτερη σπουδή. Η Ελλάδα, ως μητροπολιτικό κρατικό υποκείμενο (εγγυήτρια δύναμις) του Μείζονος και Ελάσσονος ελληνισμού, πρέπει να λάβει υπόψη της τόσο τις αντιστοιχίες των συναφών με την υπόθεση του Κοσόβου ημέτερων μειονοτικών ζητημάτων, όσο και αντίστοιχων μειονοτικών ζητημάτων που εγείρουν συναφείς αιτιάσεις αυτονομήσεως (που ενδέχεται να οδηγήσουν ακόμη και σε ανεξαρτητοποίηση) άλλων κρατικών δρώντων του εγγύς ή και ευρύτερου διεθνούς συστήματος, με τις οποίες η Ελλάδα διατηρεί είτε σχέσεις

σύμπλευσης και συνεργασίας (άμεσης ή έμμεσης), είτε σχέσεις ανταγωνιστικές ή και αντιπαλότητας, είτε και ουδέτερες σχέσεις.

Μάλιστα, κατά την διαδικασία αυτήν, πέραν της υπεραπλουστευτικής μεν, αν και όχι ευκαταφρόνητης, γραμμικής αναλύσεως (δηλαδή εύλογη ανησυχία για παρόμοιες περιπτώσεις μειονοτικών αιτιάσεων αποσχίσεως – ανεξαρτητοποιήσεως, και αυτομάτου υποστηρίξεως φιλικών κρατών κατά την διαχείριση παρομοίων ζητημάτων θιγόντων, εν δυνάμει, την εθνική τους ακεραιότητα), κρίνεται σκόπιμη η ανάδειξη μιας διακριτής παραμέτρου η οποία παρέχει ιδιαίτερη προστιθέμενη αξία καθόσον μάλιστα εισάγεται με θετικότατους όρους κόστους – οφέλους στο δημόσιο διάλογο, τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό. Αυτή αφορά το ζήτημα της υπέρβασης της απλής στατικής, αλλά της ενεργού και δυναμικής υποστήριξης από ελληνικής πλευράς της ερμηνείας του Διεθνούς Δικαίου που αφορά την απόρριψη νομικών αντιλήψεων περί αναγνώρισης του βάσιμου των αιτιάσεων άσκησης του δικαιώματος της αυτοδιάθεσης με την **εξωτερική της εκδοχή**, δηλαδή εκφράζοντάς την **με όρους αποσχίσεως έως και ανεξαρτητοποιήσεως**, έτσι όπως αναγνωρίστηκαν, έστω και *ad hoc* στην περίπτωση του Κοσόβου. Πρέπει να σημειωθεί ότι, το Δικαστήριο (ICJ) στη Γνωμοδότησή^[1] του (22 Ιουλίου 2010) (όπως εξηγήθηκε ανωτέρω) δέχτηκε ότι η Ανακήρυξη Ανεξαρτησίας εκ μέρους του Κοσόβου δεν συνιστούσε αντιδιεθνή ενέργεια («*the declaration of independence of Kosovo adopted on 17 February 2008 did not violate international law*»). Πρέπει όμως να είναι σαφές ότι το προηγούμενο της εν λόγω γνωμοδοτήσεως η οποία εξεδόθη από το Δικαστήριο προκειμένου να καλύψει συγκεκριμένα την εν λόγω Ανακήρυξη Ανεξαρτησίας, δεν θα πρέπει (ειδικά υπό την τρέχουσα παγκόσμια γεωπολιτική συγκυρία) να εκληφθεί μετά βεβαιότητας και ως αμετάβλητο νομολογικό προηγούμενο καθοδηγόν απολύτως δεσμευτικά το Διεθνές Δικαστήριο (ή και άλλα διεθνή δικαιοδοτικά όργανα) στην απόφασή του και επί άλλων υποθέσεων μελλοντικών μειονοτικών αποσχιστικών αξιώσεων.

Τουναντίον αυτό δεν θα πρέπει να αποκλειστεί ως πιθανό ενδεχόμενο. Υπό αυτή την έννοια, και σύμφωνα με το άρθρο 38 του Καταστατικού του ΔΔ, που ορίζει ως πηγές (αν και δευτερογενείς) του Διεθνούς Δικαίου τη διδαχή των πλέον αναγνωρισμένων-διακεκριμένων ακαδημαϊκών Διεθνολόγων, είναι σαφές ότι θα πρέπει να καταβληθεί προσπάθεια ώστε να ενισχυθεί η καθιερωθείσα νομική πεποίθηση περί αυτού του ζητήματος μεταξύ των μελών της εγχώριας αλλά και της διεθνούς academia, με σκοπό ώστε να αποκλειστεί το ενδεχόμενο αξιοποίησης του νομολογιακού προηγούμενου της Αποφάσεως για το Κόσοβο, έστω και αν όχι πρωτογενώς, αλλά στο πλαίσιο μιας απόπειρας «προοδευτικής» εξέλιξης του Δικαίου, προς μια ριζοσπαστική – αναθεωρητική κατεύθυνση. Κατεύθυνση δηλαδή, η οποία επικινδύνως για την εθνική ασφάλεια των κρατών, θα υιοθετούσε την διευκόλυνση παρομοίων μειονοτικών αξιώσεων προκρίνοντας την εξωτερική εκδοχή της “αρχής της αυτοδιαθέσεως” εις βάρος της κρατούσας και άρα της «κλασικής» ερμηνευτικής αντιλήψεως των ορίων εφαρμογής της αρχής της αυτοδιαθέσεως, η οποία σαφώς υποστηρίζει, θεωρητικώς τουλάχιστον, τη θεμιτή άσκηση της μόνον εις την εσωτερική της εκδοχή.

Συνεπώς, σαφώς για την προάσπιση του σεβασμού των ατομικών δικαιωμάτων των μελών μιας μειονότητας, χωρίς όμως περαιτέρω αναγνώριση συλλογικών αξιώσεων δυναμικής ολοκληρωτικής αυτονομίσεως (και δη αποσχίσεως) εις βάρος του εμπεριέχοντος αυτήν κράτους. Έτσι, θα συνεχίσει να προκρίνεται η επικράτηση της μη δυνάμενης να θιγεί ή να αμφισβητηθεί νόμω ή έργω, εθνική κυριαρχία και το επαγωγικώς συναμφότερο του ενιαίου και

αδιαίρετου της εθνικής επικρατείας έναντι της ασκήσεως της αρχής της (εξωτερικής) αυτοδιαθέσεως (πέραν βεβαίως των γνωστών εξαιρέσεων, του αγώνα για αποαποικιοποίηση ή για εθνική απελευθέρωση, που πλέον έχουν από καιρού εκλείψει ως περιπτώσεις διεθνούς πρακτικής, από τα τέλη της εποχής της αποαποικιοποίησης, πέραν ίσως των εντελώς μονωμένων περιπτώσεων των λαών της Παλαιστίνης και των Σαχραουϊ.). Περιπτώσεις αναγνώρισης της εξωτερικής εκδοχής της αυτοδιάθεσης μπορούν να γίνουν αποδεκτές από το κρατούν Διεθνές Δίκαιο σε περιπτώσεις που η αυταρχική διακυβέρνηση του κράτους «φιλοξενίας» αποστερεί από τα μέλη της μειονότητας τη δυνατότητα άσκησης της «εσωτερικής» αυτοδιάθεσης, ήτοι όταν τίθεται θέμα πλημμελούς προστασίας των ατομικών και λοιπών ανθρωπίνων δικαιωμάτων των μελών της μειονότητας. Σε τέτοιες περιπτώσεις, είναι δυνατόν να αντιμετωπιστεί ευμενώς σχετικό αίτημα περί εξωτερικής αυτοδιάθεσης, καθόσον δεν υπάρχει πλέον άλλη εναλλακτική, δια της οποίας να προστατεύονται τόσο η εθνική κυριαρχία του κράτους (ειδικά στο τμήμα της επικράτειας που αφορά τη μειονοτική περιοχή) ενώσω εξασφαλίζεται παράλληλα η πλήρης και προπαντός αδιάκριτη προστασία των δικαιωμάτων όλων των πολιτών του, μειονοτικών και μη.

Η ανωτέρω ρήτρα σε ό,τι αφορά την άσκηση του δικαιώματος αυτοδιαθέσεως από συλλογικά υποκείμενα, που έχουν χαρακτηριστεί ως λαοί (peoples), συμφώνως με το Προσίμιο του

Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, δικαίωμα που δύναται – μέσω μιας θεμιτής διασταλτικής ερμηνείας – να θεωρηθεί ότι καλύπτει εξίσου και “μειονοτικά (υπό τη νομική φυσικά έννοια) υποκείμενα”, μας παρέχει ένα εξαιρετικό νομικό υπόβαθρο, ώστε να καθοδηγήσει τη σκέψη μας και σε άλλες μειονοτικές περιπτώσεις. Για παράδειγμα, η περίπτωση της κοινότητας των τουρκοκυπρίων στην Κυπριακή Δημοκρατία, των εθνικών ή θρησκευτικών (ή και γλωσσικών) μειονοτήτων σε πολλά κράτη της Ευρώπης (Ισπανία, Αλβανία, Ελλάδα, Τουρκία, Ουκρανία-Ρωσία-Κριμαία, Αρμενία-Αζερμπαϊτζάν, Γεωργία-Αμπχαζία κλπ.). Η θεμιτή άσκηση μειονοτικών ή άλλων ανθρωπίνων Δικαιωμάτων είναι πλέον μια *sine qua non* ρήτρα για κάθε προηγμένη νομική και πολιτική τάξη κάθε σύγχρονου κράτους. Πολλώ δε μάλλον όταν πρόκειται για κράτος μέλος τόσο της ΕΕ, όσο και του Συμβουλίου της Ευρώπης.

Ως εκ τούτου, και μόνη η επίκληση του Ευρωπαϊκού κεκτημένου στα Κράτη-μέλη των εν λόγω Οργανισμών, εξασφαλίζει αδιαμφισβητήτως και υπερτέρως κάθε άλλης επιμέρους μειονοτικής προστασίας την πλήρη και αδιάκριτη προστασία των δικαιωμάτων των μελών των μειονοτήτων από το κράτος «τους», αλλά ταυτοχρόνως θωρακίζει νομικώς (με όρους απολύτου νομικής στεγανότητας και πολιτικής αρτιότητας) το κράτος από κάθε έγερση αξιώσεων που συνοδεύονται (σχεδόν, αν όχι πάντα) με αμφιλεγόμενες ή ...ύποπτες προοπτικές που δύναται στο άμεσο ή απώτερο μέλλον να θίξουν την εθνική κυριαρχία του κράτους. Πέραν αυτών όμως, πρέπει να σημειωθεί ότι θίγουν το αντίστοιχο δικαίωμα της άσκησης αυτοδιαθέσεως του υπόλοιπου πλειονοτικού τμήματος του Λαού της χώρας, καθόσον ενδεχόμενη απόσχιση τμήματος της επικράτειάς τους, θα τους αποστερεί από το συναφές αγαθό που συνδέεται με την προστασία της εθνικής ανεξαρτησίας και εδαφικής ακεραιότητας της χώρας τους. Εξέλιξη δηλαδή που είναι διττώς προβληματική από πλευράς Διεθνούς Δικαίου.

Κατόπιν λοιπόν όλων αυτών, για όλες αυτές τις περιπτώσεις, και λαμβάνοντας υπόψη ότι ο γεωπολιτικός χρόνος αφορά εξελίξεις κατά το έτος 2021, και έχοντας κατά νου το βαθμό εξελίξεως του νομικού μας πολιτισμού, όπως αυτός διαμορφώνεται και διασφαλίζεται από τους συναφείς πολιτικούς και νομικούς Ευρωπαϊκούς θεσμούς, η λύση που σαφώς προκρίνεται για την αντιμετώπιση κάθε μειονοτικού ζητήματος στο χώρο της ΕΕ και του ΣοΕ είναι η πιστή και απαρέγκλιτη εφαρμογή του Ευρωπαϊκού κεκτημένου. Έτσι, κάθε μειονότητα ή κοινότητα θα έχει τα μέλη της προστατευμένα, όπως ακριβώς και οι υπόλοιποι πολίτες του κράτους ή της Ευρωπαϊκής Ενώσεως, αλλά και τα ίδια τα κράτη θα νιώθουν την άνεση να παρέχουν σε όλους τους πολίτες τους την προστασία που τους αρμόζει χωρίς να θεωρούν ότι αυτή συνιστά κίνδυνο, ή εν δυνάμει κίνδυνο, και μάλιστα υπαρξιακό, τουτέστιν για την ασφάλειά τους και την ασφάλεια των υπόλοιπων πολιτών τους.

Όλα τα άλλα είναι φτηνά φληναφήματα και μάλιστα εκ του πονηρού.... Εκ του πολύ πονηρού....

[1] <https://www.mfa.gr/epikairoτητα/diloseis-omilies/sunenteuxe-tou-upourgou-exoterikon-nikou-dendia-sten-arabike-diethne-ephemerida-asharq-al-aswat-kai-ton-demosiographo-ibrahim-hamidi-17072021.html>.

[2] Βλέπε ενδεικτικά την απόφαση της Άγκυρας, της 6ης Οκτωβρίου 2020, να «ανοίξει» την ακτογραμμή στην κατεχόμενη περιοχή της Αμμοχώστου.

[3] Ενδεικτικό το περιστατικό των προειδοποιητικών βολών από τουρκική ακταιωρό σε σκάφος του κυπριακού Λιμενικού της, που έλαβε χώρα στα ανοιχτά του Κάτω Πύργου Τηλλυρίας, στα βορειοδυτικά της Κύπρου. Βλ. Βασίλης Νέδος, «Επείσοδο στην Κύπρο πριν τη φιέστα Ερντογάν: Προειδοποιητικές βολές από

τουρκική ακταιωρό σε σκάφος του κυπριακού
Λιμενικού» *Καθημερινή*, 17/07/2021
(<https://www.kathimerini.gr/politics/561436648/episodio-stin-kypro-prin-ti-fiesta-erntogan/>).

[4] Βλέπε τη σχετική ανθρωπολογική γεωπολιτική παράμετρο του συναφούς πρωτογενούς γεωγραφικού «ανθρωποχώρου».

[5] Ο (προσδι)ορισμός του όρου αντλείται από την επιστημονική σκοπιά του Διεθνούς Δικαίου.

[6] <https://www.icj-cij.org/public/files/case-related/141/141-20100722-ADV-01-00-FR.pdf>.